

Для збору інформації про те, яка бібліотека необхідна молоді, які послуги потрібно розвивати, щоб книгозбірня відповідала очікуванням молодих користувачів, якою молодь бачить бібліотеку в майбутньому Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва організувала і провела обласне соціологічне дослідження “Молодь і бібліотека: потреби і очікування”.

Актуальність даного дослідження зумовлена децентралізацією, яка надає можливість створити бібліотеки нового формату, максимально наближені до потреб населення. Саме тому необхідно з'ясувати, якою саме бачать бібліотеку молоді мешканці громади.

На запитання анкети відповіли 358 респондентів — користувачів МОБЮ, Баштанської, Братської, Єланецької, Казанківської, Кривоозерської, Новоодеської, Снігурівської ЦБС і публічної бібліотеки Куцурубської ОТГ.

Майже половина опитаних (47%) — віком від 15 до 21 років, 31% — від 22 до 27 років, 22% має вік від 28 до 35 років. 59% респондентів — жіночої статі, 41% — чоловічої.

Учасникам анкетування запропонували обрати один варіант відповіді на запитання: з чим асоціюється у них слово “бібліотека”. Виявилось, що у більшості (54%) бібліотека асоціюється з книгою. Інші популярні асоціації теж переважно пов'язані з традиційними функціями книгозбірні: “читання” — 12%; “інформація” — 10%; “комфорт” — 8%; “знання” — 7%. Варіант “тиша” обрали 3% респондентів, варіанти “пил”, “новизна”, “нудьга”, “розвага”, “креатив” набрали 1% голосів кожний. У одного респондента, що обрав варіант “інше”, бібліотека насамперед асоціюється з інтернетом.

Що стосується мети користування бібліотекою, переважна більшість респондентів (85%) відповіли, що вони беруть літературу. Крім цього, 45% користуються комп'ютером/інтернетом, 21% опитаних відвідують тренінги, майстер-класи, 18% — спілкуються з друзями. Варіант “інше” обрав один опитаний, який зазначив, що він відвідує літературники.

Запитання “Які додаткові, відмінні від стандартних бібліотечних, послуги Ви хотіли би бачити у бібліотеці?” виявило, що найбільшим попитом у респондентів користувалися б переклад з/на іноземні мови — 35% та друк вподобаного зображення на футболці — 35%. 27% молодих людей воліло б одержати допомогу у виконанні домашніх завдань, така ж кількість — допомогу в пошуку роботи. Святкування тематичних днів народження підтримали 24% опитаних, переведення у цифровий формат записів з аудіо- та відеокaset — 21%, прокат речей (садово-городнього, спортивного інвентарю, музичних інструментів тощо) — 16%, курси з хореографії, малювання тощо — 14%, прийняття на продаж книг від автора — 13%, можливість залишити дитину під наглядом на деякий час — 12%. Два респонденти, що обрали варіант “інше”, запропонували створити літературну

школу та молодіжні центри з молодіжними працівниками.

В переліку обладнання, яке молоді люди хотіли б бачити в сучасній бібліотеці, перші позиції займають: електронна книга і 3D-принтер (по 53%). Популярність інших технічних засобів розподілилася таким чином: термінал для оплати послуг (поповнення рахунку за телефон, інтернет, послуги ЖКГ) — 50%, окуляри для подорожі віртуальною реальністю — 49%, тренажери — 27%, автомат для видачі та повернення книг — 22%, дрон — 22%, швейна машина — 11%. “Інше” обрали двоє опитаних, що запропонували “кінотеатр”, який, втім, не можна назвати “обладнанням”.

Отримати в бібліотеці безкоштовну консультацію психолога хотіли б 58% респондентів, працівника соціальної служби — 55%, юриста — 46%, лікаря — 30%, працівника служби зайнятості — 23%. Одна людина обрала власний варіант відповіді, виявивши бажання отримати консультацію “молодіжного працівника”.

Шосте питання виявило бажання проанкетованих бути в бібліотеці: волонтером (51%), співробітником (17%), піарником (16%), лідером змін (15%), проектним менеджером (13%), посередником з іншими інстанціями (8%).

Респонденти прихильно ставляться до існування в бібліотеці різних зон. Переважна більшість опитаних (72%) висловились за відкриття кафе. Кінозал у книгозбірні хочуть бачити 48% опитаних, фотозону — 37%, ігрову зону — 36%, спортивні тренажери — 32%, комп’ютерні курси — 31%, комунікативну (де можна поспілкуватися із друзями) — 30%, зону релаксації (де можна розслабитись або навіть задрімати) 28%, майстерню (де можна працювати за швейною машиною, верстатом) — 13%. Один опитаний запропонував створити в бібліотеці “територію творчості”.

Відповідаючи на запитання “Якими Ви хотіли б бачити бібліотеки в майбутньому?”, молоді люди мали обрати лише один із запропонованих варіантів. Найпопулярнішою виявилась модель “мультисервісного закладу, об’єднаного з музеєм, кафе, кінотеатром тощо” — 31%. За “інформаційний центр, оснащений передовими ІТ-технологіями” висловились 29% опитаних, за “майданчик для спілкування та культурного дозвілля” — 12%, рівно стільки ж підтримали “традиційну бібліотеку, місце для читання та видачі книг”. 6% респондентів хочуть, аби бібліотека стала “місцем, де можна одержати додаткову освіту та самоосвіту”, 5% бачать її центром соціальних ініціатив, і лише 5% вважають, що “в майбутньому бібліотеки стануть непотрібними”. На думку одного респондента, головне для бібліотеки майбутнього — “багато нових книжок”.

Отже, перший висновок, який можна зробити: бібліотека — це заклад затребуваний, принаймні, частиною молоді. Про це свідчить невеликий відсоток опитаних, які згодні, що “в майбутньому бібліотеки стануть непотрібними”, а також той факт, що більше половини респондентів готові допомагати книгозбірні на волонтерських засадах. Другий висновок: для молоді залишається важливим збереження бібліотекою своїх традиційних функцій. Так, перші асоціації, що виникають у респондентів при слові “бібліотека” — це “книга”, “читання”, “інформація”. Найпопулярнішою бібліотечною послугою залишається видача літератури, а бажаним обладнанням — електронна книга. Однак молодь готова

користуватися нетрадиційними послугами, якщо книгозбірня їх надаватиме. Серед нововведень, запропонованих в анкеті, нашим респондентам найбільше сподобалась ідея поєднати бібліотеку і кафе (за це висловилися 72%). Майже половина опитаних не проти відкриття у книгозбірні кінотеатру. Великий ентузіазм викликала можливість безкоштовно проконсультуватися у психолога та соціального працівника. Також більшість опитаних підтримали ідею оснащення книгозбірні 3D-принтером, половина — терміналом для оплати послуг. У майбутньому зберегти традиційну модель бібліотеки хотіли б лише 12% опитаних. Більшість респондентів воліють об'єднати її з музеєм, кафе, кінотеатром. Також популярна концепція інформаційного центру, оснащеного передовими ІТ-технологіями.

Підсумовуючи, можна сказати, що опитана молодь висловила за збереження основної функції бібліотеки — надання доступу до книг (в тому числі в електронному форматі) та інформації, а також за розширення її функцій за рахунок додаткових сервісів. Отже, майбутнє бібліотек очима молодих людей полягає у перетворенні традиційного закладу на поліфункціональний центр, що в одному просторі об'єднує декілька видів діяльності (читання, доступ до інформації, розваги тощо).